

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภออุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ เดือน สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล ..นางสาวแก่นจันทร์ ทองดี
๒. เลขประจำตัวประชาชน ..
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๘๘ ม.๖ ต.ห้วยสีเสียด อ.อุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี
โทรศัพท์ ๐๘๗-๗๔๓๖๒๑๓
ปีเกิด พ.ศ. ..๒๕๒๒
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ...ปวส.....
สถานประกอบการศึกษา .ไทยเบญจบริหารธุรกิจชลบุรี
คณะ/สาขาวิชา การจัดการงานบุคคล
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑๔๕,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ...๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก...เกษตรผสมผสาน.....
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
๒.๑.การปลูกผักแบบยกแคร่

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๓.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
๓.๑.การจัดการดินปุ๋ย

๓.๒.การเลี้ยงปลา

๓.๓.การผลิตฝรั่ง

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ...๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑.การลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต
- ๒.การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑.เกษตรทฤษฎีใหม่
- ๒.เกษตรผสมผสาน
- ๓.เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑.การจัดการทรัพยากรน้ำ
- ๒.การผลิตฝรั่งคุณภาพ
- ๓.การผลิตพืชผักแบบปลอดภัย

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

- การผลิตฝรั่งคุณภาพ

การคัดเลือกพื้นที่ เลือกพื้นที่บริเวณที่ใกล้บ่อเลี้ยงปลา เพื่อให้ใกล้แหล่งน้ำ และมีน้ำใช้ในการดูแลรักษา ตลอดทั้งปี

การวางแผนการผลิต หลังจากปลูกได้ประมาณ ๖ เดือน ฝรั่งจะเริ่มให้ผลผลิตรอบแรกจากนั้นก็ยังสามารถให้ผลผลิตรอบต่อ ๆ ไปได้ตลอดทั้งปี จึงวางแผนการผลิตให้สามารถมีผลผลิตออกมาทุกสัปดาห์

กระบวนการผลิต

เตรียมแปลง เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐ เซนติเมตร

การปลูก

- ผสมดินกับปุ๋ยหมักคลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วกลบหลุมที่ขุดไว้ให้สูงขึ้นมาประมาณ ๑๐-๑๕ เซนติเมตร
- นำต้นฝรั่งพันธุ์กิมจูวางตรงกลางหลุม กลบดินลงในหลุม กดโคนให้แน่น
- รดน้ำให้ชุ่ม
- ทำร่มเงาเพื่อช่วยพรางแสงจนกว่าจะตั้งตัวได้
- ระยะปลูก ๓x๓ เมตร

การดูแลรักษา

- การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยคอกบำรุงต้นหลังปลูกได้ ๑ เดือน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ก่อนการเก็บเกี่ยวเพื่อเพิ่มคุณภาพให้ผลผลิต และฉีดพ่นน้ำหมักเศษปลา เดือนละ ๒-๓ ครั้ง เพื่อเพิ่มธาตุอาหาร
- การให้น้ำ หลังจากปลูกจะให้น้ำในช่วงแรกอย่างสม่ำเสมอ จนเมื่อต้นฝรั่งสามารถตั้งตัวได้ จากนั้นก็อาศัยน้ำจากบ่อเลี้ยงปลาที่ซึมเข้ามาในแปลงซึ่งก็เพียงพอต่อความต้องการของต้นฝรั่ง หากพบว่าบริเวณรอบ ๆ ต้นแห้งเกินไปก็รีบให้น้ำช่วยทันที
- การห่อผล จะห่อด้วยถุงพลาสติกและกระดาษห่อทับอีกหนึ่งชั้น หลังจากติดผลได้ ๑-๒ เดือน หรือห่อผลในขณะที่ผิวผลยังแข็งและเป็นสีเขียวอยู่เพื่อป้องกันไม่ให้แมลงวันทอง และแมลงวันผลไม้เข้าทำลายและบ่มผิวฝรั่งให้สวยงาม

- การตัดแต่งกิ่ง ขณะนี้ต้นฝรั่งอายุได้ ๒ ปียังไม่ถึงช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับการตัดแต่งกิ่ง

การป้องกันกำจัดโรคแมลง ใช้น้ำหมักไล่แมลงฉีดพ่นทุก ๆ ๒ วัน และป้องกันโดยการห่อผล

กระบวนการเก็บเกี่ยว จะเก็บเกี่ยวเมื่อสีผลเริ่มเปลี่ยนจากสีเขียวเข้มเป็นสีเขียวอ่อนผิวผล

เต่งตึงมีลักษณะเป็นมัน โดยใช้กรรไกรตัดให้ชิดขั้วผลแล้วนำเข้าที่รม แกะถุงห่อผลเพื่อตรวจเช็คคุณภาพทำความสะอาดผลแล้วรอการจำหน่ายต่อไป

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้าน

การเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

- ยังไม่เคยร่วมจัดทำแผน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)																
อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ประจำปีงบประมาณ 2568																
ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นางสาวแก่นจันทร์ ทองดี สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน																
กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ด.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ																
- ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย																
- ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.																
- กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน																
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้																
2. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดิน	1	ฐาน														
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การปลูกและดูแลรักษาพริก	1	ฐาน														
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1	ฐาน														
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การบริหารจัดการน้ำ	1	ฐาน														
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงกระบือ	1	เรื่อง														
2.3 การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก.	1	เรื่อง														
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
2.4 พัฒนาศูนย์เครือข่าย																
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย																
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย																
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ																
2.5 คณะกรรมการ ศพก.																
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	4	ครั้ง														
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงหลังผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี	2	ครั้ง														
3. การให้บริการของ ศพก.																
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	4	ครั้ง														
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร	6	ครั้ง														
3.3 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	12	ครั้ง														
4. การอบรมเกษตรกร																
- การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของ ศพก. ตลอดฤดูกาลผลิตตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร																
- สรุปผลการอบรม																
5. พัฒนาทีมงาน																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก	4	ครั้ง														
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
6.1 การรายงานความก้าวหน้า (ทุกวัน ที่ 25 ของเดือน)	12	ครั้ง														
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน																

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ในอดีตครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักอยู่แล้ว โดยมีการทำนา และปลูกพืชหลังนา เล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อบริโภคในครัวเรือนเพียงเท่านั้น ซึ่งตนเองได้ช่วยครอบครัวทำการเกษตรตั้งแต่วัยเด็ก จึงได้นำประสบการณ์การทำการเกษตรที่ผ่านมามือทำในพื้นที่ของตนเองโดยมีจัดการพื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย และการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน กลับมาทำการเกษตรแบบผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม ด้วยความคิดที่อยากจะพลิกแผ่นดินแห้งแล้ง ให้เป็นแผ่นดินอุดมสมบูรณ์ จึงเริ่มต้นปรับปรุงพื้นที่

ปัจจุบัน ได้จัดสรรพื้นที่ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทั้งหมด ๖ ไร่ โดยการเริ่มขุดสระเลี้ยงปลาเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นแหล่งน้ำและกักเก็บน้ำไว้ใช้ภายในสวนให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี และเพื่อเลี้ยงปลาไว้สำหรับบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย จากนั้นแบ่งพื้นที่สำหรับทำนาข้าว ปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผล ไม้ใช้ประโยชน์ ไม้ยืนต้น เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ เลี้ยงวัว และสร้างที่อยู่อาศัย

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ในระยะเริ่มต้นด้วยพื้นที่เป็นพื้นที่แห้งแล้ง สภาพดินเป็นดินเหนียวไม่มีความอุดมสมบูรณ์เพียงพอทำให้การปลูกพืชต่าง ๆ ให้ผลผลิตได้ไม่ดีมากนัก แต่อาศัยความอดทนและความพยายามประกอบการเป็นคนที่ชอบเรียนรู้อย่างไม่ยึดจำกัด และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จึงมุ่งมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ทั้งจากสิ่งรอบตัว อินเทอร์เน็ต หรือจากหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอภูหลวง พัฒนาชุมชน หรือได้เป็นตัวแทนเข้าอบรมเกี่ยวกับงานด้านการเกษตรอยู่เสมอ ๆ จึงนำสิ่งที่ได้มาประยุกต์ใช้พัฒนาแปลงเกษตรของตนเองได้อย่างเข้าใจ เหมาะสม และต่อเนื่อง ใช้องค์ความรู้ ใช้นวัตกรรมในการปลูกพืช ใช้เทคโนโลยีด้านการเกษตรเข้ามาร่วมในกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการวางแผนการผลิตเพื่อให้พอเพียงสำหรับเลี้ยงตนเองและเพื่อเป็นรายได้จากรายวัน เป็นรายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี และบริหารจัดการภายในฟาร์มอย่างเป็นระบบเพื่อให้ทุกสิ่งสามารถเกื้อกูลกันเป็นวงจรต่อไป

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

● เทคโนโลยีการป้องกัน กำจัด โรค แมลง และศัตรูพืช

ใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

วิธีเขตกรรม

- เลือกชนิดพืชปลูกให้เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก
- ดินมีการระบายน้ำดี
- สภาพอากาศหรืออุณหภูมิที่เหมาะสมกับพืช เพื่อให้ต้นเจริญเติบโตได้อย่างแข็งแรง สมบูรณ์
- มีการจัดการดินก่อนปลูก การปรับโครงสร้างดิน
- ดูแลและปรับปรุงสภาพแวดล้อมของต้นพืชให้สมบูรณ์ การปลูกต้นพืชที่แข็งแรง ปลอดโรค ต้นไม้ผลที่แข็งแรง จะทนต่อการทำลายของโรคแมลงได้

วิธีการ

- ลดปริมาณศัตรูพืชด้วยการใช้แรงงานคน เมื่อพบเห็นการเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืชให้ใช้มือจับไปทำลาย เด็ดใบหรือยอดอ่อนที่พบโรคแมลง การตัดแต่งกิ่ง การใช้กับดักแมลง ใช้ไฟหรือสารล่อแมลง การใช้ตาข่ายคลุมแปลง หรือการห่อผล

ชีววิธี

- ใช้น้ำหมักไล่แมลงที่ผลิตเอง

วัสดุที่ใช้ ได้แก่

- เหล้าขาว ๔๐ ดีกรี	๑	ขวดใหญ่
- น้ำส้มสายชู	๑	ขวด ขนาด ๗๐๐ มิลลิลิตร
- กะปิ	๒	ช้อนโต๊ะ
- ผงชูรส	๒	ช้อนโต๊ะ
- ยาเส้น	๒๐๐	กรัม
- เอ็มร็อยห้าสิบ	๖	ขวด
- ขวดโหลขนาด	๒	ลิตร

ผสมส่วนผสมทั้งหมดลงในขวดโหลหมักทิ้งไว้ประมาณ ๒-๓ วัน จากนั้นกรองเอาแต่น้ำไว้ใช้

วิธีการนำไปใช้

- น้ำหมัก ๒๐ ซีซี ต่อน้ำ ๕ ลิตร
- เติมน้ำหมักจับใบลงไปประมาณ ๕ มิลลิลิตร
- ผสมให้เข้าแล้วนำไปฉีดพ่นภายในแปลงปลูกพืชได้ทุกชนิด

● การผลิตปุ๋ยหมัก และน้ำหมักจากเศษปลา

การผลิตปุ๋ยหมัก ปริมาณ ๑ ตัน

วัสดุที่ใช้ ได้แก่

- ฟางข้าว	๘๐๐	กิโลกรัม
- ปุ๋ยคอก	๒๐๐	กิโลกรัม
- ปุ๋ยยูเรีย	๒	กิโลกรัม
- พด.๑	๑	ซอง

-พด.๓	๒	ซอง
-น้ำส้มควันไม้	๑.๕	ลิตร
-EM	๒๕๐	มิลลิลิตร
-กากน้ำตาล	๕๐๐	มิลลิลิตร

หมักทิ้งไว้ประมาณ ๑-๒ เดือน จึงนำไปใช้ในแปลงปลูกพืชได้

การผลิตน้ำหมักจากเศษปลา

วัสดุที่ใช้ ได้แก่

- เศษปลา	๑๒	กิโลกรัม
- กากน้ำตาล	๘	กิโลกรัม
- น้ำ EM	๒	ลิตร
- ถังแบบมีฝาปิดขนาด	๓๐	ลิตร

หมักทิ้งไว้เปิดฝาดอกและคนน้ำหมัก อาทิตย์ละ ๑ ครั้ง เมื่อครบ ๒ เดือน ทำการกรองเอาเศษปลาออกเหลือแต่น้ำหมักไว้ใช้

วิธีการนำไปใช้

- น้ำหมัก ๔๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- เติมน้ำจืดไปประมาณ ๕ มิลลิลิตร
- ผสมให้เข้าแล้วนำไปฉีดพ่นพืชผัก เดือนละ ๒-๓ ครั้ง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การใช้ปั๊มน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ (solar cell)

สามารถใช้ได้ทั้งน้ำบาดาลที่มีน้ำลึก หรือหนองน้ำตื้น ช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าและน้ำมันได้มากกว่าเครื่องสูบน้ำแบบเดิม เป็นพลังงานทดแทนที่สะอาด ปราศจากมลภาวะ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ปลดปล่อยมลพิษหรือของเสียสู่สภาพแวดล้อม ปราศจากมลภาวะ และเป็นพลังงานที่ใช้ได้อย่างปลอดภัยโดยไม่มีวันสิ้นสุด

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การผลิตฝรั่งกิมจู

การคัดเลือกพื้นที่ เลือกพื้นที่บริเวณที่ใกล้บ่อเลี้ยงปลา เพื่อให้ใกล้แหล่งน้ำ และมีน้ำใช้ในการดูแลรักษาตลอดทั้งปี

การวางแผนการผลิต หลังจากปลูกได้ประมาณ ๖ เดือน ฝรั่งจะเริ่มให้ผลผลิตรอบแรกจากนั้นก็สมารถให้ผลผลิตรอบต่อ ๆ ไปได้ตลอดทั้งปี จึงวางแผนการผลิตให้สามารถมีผลผลิตออกมาทุกสัปดาห์

กระบวนการผลิต

เตรียมแปลง เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐ เซนติเมตร

การปลูก

- ผสมดินกับปุ๋ยหมักคลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วกลบลงหลุมที่ขุดไว้ให้สูงขึ้นมาประมาณ ๑๐-๑๕ เซนติเมตร

- นำต้นฝรั่งพันธุ์กิมจูวางตรงกลางหลุม กลบดินลงในหลุม กดโคนให้แน่น

- รดน้ำให้ชุ่ม

- ทำร่มเงาเพื่อช่วยพรางแสงจนกว่าจะตั้งตัวได้

- ระยะปลูก ๓x๓ เมตร

การดูแลรักษา

- การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยคอกบำรุงต้นหลังปลูกได้ ๑ เดือน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ก่อนการเก็บเกี่ยวเพื่อเพิ่มคุณภาพให้ผลผลิต และฉีดพ่นน้ำหมักเศษปลา เดือนละ ๒-๓ ครั้ง เพื่อเพิ่มธาตุอาหาร

- การให้น้ำ หลังจากปลูกจะให้น้ำในช่วงแรกอย่างสม่ำเสมอ จนเมื่อต้นฝรั่งสามารถตั้งตัวได้ จากนั้นก็อาศัยน้ำจากบ่อเลี้ยงปลาที่ซึมเข้ามาในแปลงซึ่งก็เพียงพอต่อความต้องการของต้นฝรั่ง หากพบว่าบริเวณรอบ ๆ ต้นแห้งเกินไปก็รีบให้น้ำช่วยทันที

- การห่อผล จะห่อด้วยถุงพลาสติกและกระดาษห่อทับอีกหนึ่งชั้น หลังจากติดผลได้ ๑-๒ เดือน หรือห่อผลในขณะที่ผิวผลยังแข็งและเป็นสีเขียวอยู่เพื่อป้องกันไม่ให้แมลงวันทอง และแมลงวันผลไม้เข้าทำลายและบ่มผิวฝรั่งให้สวยงาม

- การตัดแต่งกิ่ง ขณะนี้ต้นฝรั่งอายุได้ ๒ ปียังไม่ถึงช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับการตัดแต่งกิ่ง

การป้องกันกำจัดโรคแมลง ใช้น้ำหมักไล่แมลงฉีดพ่นทุก ๆ ๒ วัน และป้องกันโดยการห่อผล

กระบวนการเก็บเกี่ยว จะเก็บเกี่ยวเมื่อสีผลเริ่มเปลี่ยนจากสีเขียวเข้มเป็นสีเขียวอ่อนผิวผล

เต่งตึงมีลักษณะเป็นมัน โดยใช้กรรไกรตัดให้ชิดขั้วผลแล้วนำเข้าที่ร่ม แกะถุงห่อผลเพื่อตรวจเช็คคุณภาพทำความสะอาดผลแล้วรอการจำหน่ายต่อไป

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ฝรั่งกิมจู..... พื้นที่ปลูกจำนวน...๐-๒-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)พืชผัก..... พื้นที่ปลูกจำนวน...๐-๒-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) ...ข้าวนาปี.....พื้นที่ปลูกจำนวน...๒-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ...ปลาช่อน..... จำนวน.....๑.....(บ่อ.....)

๒.๒) ...ปลากินพืช..... จำนวน.....๑.....(บ่อ.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)โค..... จำนวน.....๔.....(ตัว)

๓.๒)ไก่ไข่..... จำนวน.....๕๐..... (ตัว)

๓.๓)เป็ดเนื้อ..... จำนวน.....๒๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....๕.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ...ข้าว..... เป็นเงิน.....๑,๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ...ฝรั่งกิมจู..... เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓) ...ปลาช่อน..... เป็นเงิน.....๔,๔๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔) ...ปศุสัตว์..... เป็นเงิน.....๕,๓๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕)พืชผัก..... เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๑๓,๒๐๐.....บาท

รายได้๕๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไปไก่

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๓๖๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ...พืชผัก/ประมง

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๓,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....ฝรั่งกิมจู

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๓,๕๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..ปศุสัตว์/ประมง(ปลาช่อน)

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๒๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

พยายามทำให้เกิดความคุ้มค่าบนพื้นที่การเกษตรของตนเองมากที่สุด ขณะเดียวกันก็ต้องสร้างประโยชน์ในเชิงบวกด้วย ไม่ใช่แค่การมีพื้นที่แล้วทำตามความชอบ แต่ต้องอาศัยหลักการห่วงโซ่ และความต้องการของตลาดมาเป็นอีกปัจจัยสำคัญในการการพัฒนาไร่นาสวนผสมของตนเองให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

แผนงานในอนาคต

- วางแผนการผลิตให้ได้ผลผลิตมากขึ้นเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ให้ครัวเรือนมากขึ้น
- วางแผนการเลี้ยงปลาช่อนให้ได้ผลดี และจำหน่ายได้ในราคาสูง
- พัฒนาระบบฟาร์มให้เป็น Smart Farm นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ามาปรับใช้ในแปลง

- การพัฒนาพื้นที่ของตนเองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ สำหรับเกษตรกรในชุมชน และบุคคลทั่วไปที่สนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

-การปรับปรุงดิน โดยการสร้างแหล่งน้ำจากการขุดบ่อเลี้ยงเลี้ยงปลา และขุดคลองไส้ไก่ภายในพื้นที่ทำการเกษตรช่วยให้ดินมีความชื้นมากขึ้น เพราะความชื้นมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ดิน หลังจากนั้นใช้ปุ๋ยพืชสดจากແແແแ่ง ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ไกลกลบลงไปร่วมกับการปลูกหญ้าแฝกตามแนวขอบสระ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน และเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

-การใช้ปั๊มน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ (solar cell) ช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าและน้ำมันได้มาก กว่าเครื่องสูบน้ำแบบเดิม เป็นพลังงานทดแทนที่สะอาด ปราศจากมลภาวะ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ปลดปล่อยมลพิษหรือของเสียสู่สภาพแวดล้อม ปราศจากมลภาวะ และเป็นพลังงานที่ใช้ได้อย่างปลอดภัยโดยไม่มีวันสิ้นสุด

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การทำกิจกรรมการเกษตรให้เกิดห่วงโซ่ที่มีความสัมพันธ์กัน สามารถเกื้อกูลกันให้ได้มากที่สุด การปลูกพืช ได้แก่ นาข้าว ผักสวนครัว ไม้ผลต่าง ๆ นอกจากนี้มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อนำมูลสัตว์มาทำเป็นปุ๋ยคอก นำปุ๋ยคอกมาผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง การขุดสระและวางระบบร่อนน้ำ (คลองไส้ไก่) และการปลูกพืช ที่มีระยะการเก็บเกี่ยวผลผลิตระยะสั้น ระยะกลาง หมุนเวียนได้ตลอดทั้งปี ผสมผสานกันเต็มพื้นที่การเกษตรของตนเองเพื่อใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑.ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ในการประกวดไร่นาสวนผสม ปี ๒๕๖๗

๒.ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ในการประกวดไร่นาสวนผสม ปี ๒๕๖๘

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้
๑.การเลี้ยงแหนแดงในบ่อซีเมนต์

๒.การปลูกผักกาดแคร์

๓.เป็นวิทยากรด้านการทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก/การทำบัญชีครัวเรือน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑.ให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยหมักในการปรับปรุงบำรุงดิน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑.ให้บริการข่าวสารของหน่วยงานต่างเช่นการระบาดโรคพืช ของกรมส่งเสริมการเกษตร

๒.การทำปุ๋ยหมัก

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้จะดำเนินการผ่านการจัดเวทีอบรมที่จัดร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอกุหลอง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอกุหลอง ธนาครเพื่อเกษตรและสหกรณ์ สาขา กุหลอง เป็นต้น เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรต้นแบบเป็นสถานที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ ทั้งในรูปแบบการสาธิตภาคสนาม การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการอบรมเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้ยังมีการใช้เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรเป็นกลไกสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ไปยังสมาชิกในพื้นที่กระจายองค์ความรู้ได้กว้างขวางและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร นำเทคนิคหรือวิธีการผลิตที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้กับแปลงของตนเอง เช่น การปรับปรุงวิธีการเพาะปลูก การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์เพื่อลดการพึ่งพาสารเคมี การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการจัดการทรัพยากรดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีการรวมกลุ่มย่อยของเกษตรกรเพื่อทดลองปฏิบัติ แลกเปลี่ยนผลลัพธ์ และปรับใช้แนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ในปี ๒๕๖๐ เข้าร่วมรับการฝึกอบรมเป็นศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ศพก.เครือข่าย อำเภอกุหลอง และเข้าร่วมรับการฝึกอบรมเป็นแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล โครงการส่งเสริมการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ปรับปรุงพื้นที่การเกษตรของตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในชุมชน พร้อมทั้ง เป็นสถานที่ฝึกอบรมของสำนักงานเกษตรอำเภอกุหลอง และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่จัดทำโครงการ พัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ของชุมชน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในปี ๒๕๖๐ เข้าร่วมรับการฝึกอบรมเป็นศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ศพก.เครือข่าย อำเภอกุหลอง และเข้าร่วมรับการฝึกอบรมเป็นแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล โครงการส่งเสริมการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ปรับปรุงพื้นที่การเกษตรของตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในชุมชน พร้อมทั้ง เป็นสถานที่ฝึกอบรมของสำนักงานเกษตรอำเภอกุหลอง และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่จัดทำโครงการ พัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ของชุมชน เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๘ ได้รับการปรับเปลี่ยนจาก ศพก.เครือข่ายเป็น ศพก.หลัก

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

คือการได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรของชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐให้มีความก้าวหน้าและยั่งยืน โดยการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆและมีตัวอย่างของ

จริงให้ได้เรียนรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำตัวอย่างประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ได้รับโอกาสให้เป็นวิทยากรหรือเกษตรกรผู้มีความรู้เฉพาะด้าน ที่คอยถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และเทคนิคการทำเกษตรให้แก่เกษตรกรรายอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นผู้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และสร้างแรงบันดาลใจแก่สมาชิกในชุมชน และเป็นผู้ที่ได้รับความน่าเชื่อถือเพื่อเป็นต้นแบบให้เกษตรกรท่านอื่น ๆ เกิดความรู้ ทักษะ และความมั่นใจในการปฏิบัติงานจริง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การอุทิศเวลาเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เช่น การประชุม การทำงานจิตอาสา หรือการช่วยเหลือเกษตรกรรายอื่น แบ่งปันทรัพยากรทางการเกษตรเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ลดความสำคัญของผลประโยชน์ส่วนบุคคล เพื่อให้กลุ่มหรือชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน เช่น การได้รับเลือกให้เป็นประธาน ศพก. อำเภอภูหลวง ถือว่าได้รับหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรในพื้นที่กับหน่วยงานของรัฐ เอกชน และเครือข่ายการเกษตรอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาการเกษตรในเชิงพื้นที่ โดยมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ และการสร้างรูปแบบการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้อย่างยั่งยืน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

อย่าทำไถ่ ให้ทำสวน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- เกษตรอำเภอภูหลวง

- คณะกรรมการ ศพก.อำเภอภูหลวง
- เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอภูหลวง

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน	เครื่องมือที่ใช้
๑. ตั้งทีมถอดบทเรียน	
๒. ประชุมวางแผนการดำเนินงาน	
๓. ส่งแผนการถอดบทเรียนให้กรมส่งเสริมการเกษตร	
๔. ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๑	สอบถาม/ดูตัวอย่างของจริง
๕. ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒	สอบถาม/ดูตัวอย่างของจริง
๖. ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๓	สอบถาม/ดูตัวอย่างของจริง
๗. ตรวจสอบข้อมูลตามหลักวิชาการ	
๘. คัดเลือกข้อมูลให้เกษตรกร (ให้เกษตรกรตรวจสอบก่อนจัดทำรายงาน)	
๙. จัดทำรายงานผลการถอดบทเรียน	
๑๐. เผยแพร่การถอดบทเรียน	
๑๑. ส่งรายงานผลการถอดบทเรียนให้กรมส่งเสริมการเกษตร	

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ศพก. ที่ถอดบทเรียนเป็นศพก.ที่อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนมาเป็น ศพก.หลัก เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๘ ทำให้ข้อมูลบางอย่างยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ ให้มีการจัดบันทึกกิจกรรมต่างๆพร้อมทั้งถ่ายภาพด้วยที่ทำใน ศพก.รวมทั้งการทำบัญชีครัวเรือน

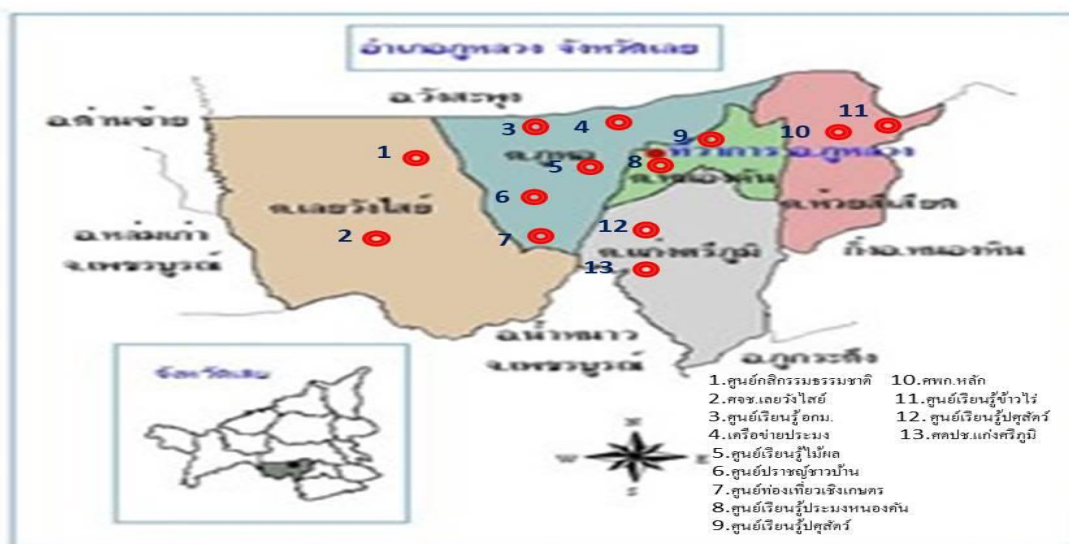
*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก

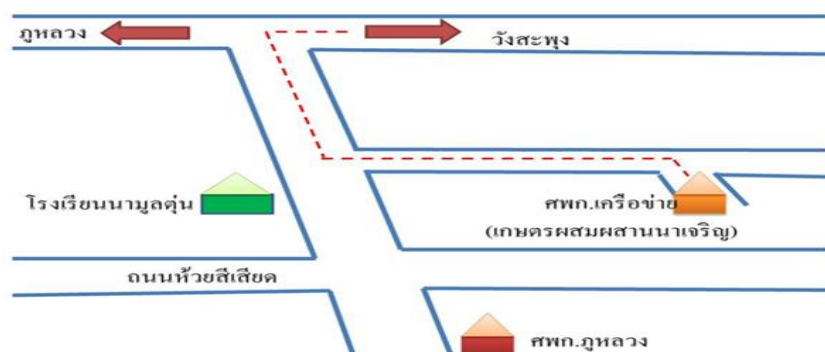
ภาคผนวก

แผนผังกิจกรรมภายใน ศพก.

ศพก. เครือข่าย

แผนที่ ศพก.หลัก